

Economía e sociedade na Galicia dos Austrias.

Introdución: Un Reino na Periferia

Durante o reinado dos Austrias, Galicia mantivo unha posición de certa periferia, pero cunha clara importancia estratéxica. A súa extensa costa facíaa un punto vital para a defensa dos ataques navais e para o control da ruta cara aos **Países Baixos**, un dos principais focos comerciais da monarquía.

Os Austrias, conscientes desta relevancia, fortalecieron a organización política do vello reino. Estableceron un **Capitán Xeneral**, máxima autoridade militar, e unha **Real Audiencia**, o principal tribunal de xustiza. As **Xuntas do Reino de Galicia**, que existían dende 1528, consolidáronse como a representación do reino fronte á Coroa. En 1622, a cambio dunha elevada achega económica de 100.000 ducados, Galicia conseguiu un logro histórico: obter o dereito a ter **representación nas Cortes de Castela**. Este feito non só lle daba unha voz política propia, senón que tamén a situaba no mesmo nivel có resto de reinos con voto.

A Agricultura: A Adaptación Fronte á Crise

A economía galega da época era abrumadoramente agraria, con máis do 80% da poboación vivindo do campo. A súa evolución reflicte unha capacidade de adaptación que a diferenciou do resto de Castela.

- **O sistema tradicional (séculos XV-XVI):** Nun primeiro momento, a agricultura baseábase no cultivo de **cereais de secano** como o trigo e o centeo. O sistema empregaba o **barbeito** rotacional, que permitía á terra descansar e recuperar os seus nutrientes. Este modelo funcionou ben mentres a poboación foi estable, pero a partir de 1560-80, o crecemento demográfico superou a capacidade produtiva da terra, o que levou a un desequilibrio. Este período de crise provocou malas colleitas, fames e epidemias de peste, que decimaron a poboación e agravaron a situación económica.
- **A revolución do millo (século XVII):** Ante estas dificultades, os campesiños galegos comezaron a introducir o **millo**, un produto procedente de América. A súa chegada foi unha verdadeira revolución, xa que se adaptaba moi ben ao clima e ao solo galego. O millo non só producía un rendemento moito maior por hectárea, senón que ademais permitía **eliminar o barbeito** grazas á súa rápida maduración. Isto permitiu unha rotación de cultivos máis intensiva, o que, sumado á estabilización do clima e á mellora das condicións xerais, propiciou un **forte crecemento da produción agraria e da poboación**. Esta situación contrasta drasticamente coa profunda crise que se vivía no resto da Península e Europa.

A Importancia da Pesca e do Comercio Litoral

A pesca era un sector económico de gran relevancia, especialmente na costa. Complementaba a dieta dos galegos e xeraba importantes fluxos comerciais. A **pesca de altura**, dirixida principalmente á captura do **bacallau en Terranova**, xeraba riqueza ao ser vendido nos mercados de Castela.

Ademais, a **salgadura de peixe**, especialmente da sardiña, foi unha industria vital. As numerosas instalacións ao longo de toda a costa galega demostran a súa importancia para a economía local. As

ciudades como Pontevedra, a pesar do seu declive, seguiron ligadas a estas actividades, o que as mantiña conectadas coa economía marítima.

A Estrutura Social: Fidalguía e Foralismo

A sociedade galega da época era eminentemente rural, con cidades moi pequenas e escasa actividade comercial e artesanal. A **producción doméstica de tecidos de liño** era unha actividade común e destacada. A estrutura social estaba dominada por dous grupos principais da nobreza:

- **A Alta Nobreza Absentista:** As grandes casas nobiliarias galegas, como os condes de Lemos, Monterrey e Vilalba, residían principalmente na Corte de Madrid. O seu **absentismo** era unha característica notable; aínda que mantiñan o control das súas terras e propiedades en Galicia, delegaban a súa xestión e vivían en Castela, onde exercían altos cargos na administración da monarquía.
- **O Ascenso da Fidalguía:** O baleiro de poder local que deixou a alta nobreza foi ocupado pola **fidalgúa**. Este grupo, a nobreza rural de menor rango, converteuse na **clase dominante en Galicia no século XVII**. A súa posición baseábase no control das **rendas agrarias** a través dos **foros**. Os foros eran contratos de arrendamento de longa duración, moitas veces perpetuos, que permitían á fidalguía vivir do cobro das rendas que lle pagaban os campesiños (foreiros) a cambio de poder traballar a terra. Este sistema consolidou unha estrutura social rendista e xerou un gran poder económico e político para a fidalguía.

Conclusión: Un Modelo Diferente

A economía e a sociedade galega durante a Idade Moderna foron un exemplo de adaptación e resistencia. Fronte á crise xeneralizada, souberon aproveitar o **potencial do millo** e manter a vitalidade da **pesca**, o que lles permitiu un crecemento demográfico e económico. Socialmente, o **foreirismo** e o ascenso da **fidalgúa** marcaron unha distinción fundamental con respecto á sociedade castelá. Estes trazos converteron a Galicia nunha rexión con características propias, un modelo que perduraría ata a chegada das reformas do século XVIII.